

(๑๐) คดี การปนเปื้อนสารตะกั่วในลำห้วยคลิตี้ (แพ่ง)

กลุ่มคดี	สิ่งแวดล้อมด้านมลพิษและเหตุเดือดร้อนรำคาญ
คำพิพากษา	ศาลจังหวัดกาญจนบุรี
คดีหมายเลขดำที่	๑๐๖/๒๕๔๖
คดีหมายเลขแดงที่	๑๕๖๕/๒๕๔๗
คำพิพากษา	ศาลอุทธรณ์ภาค ๗
คดีหมายเลขดำที่	สวพ.๗๗/๒๕๕๐
คดีหมายเลขแดงที่	๓๔๒๖/๒๕๕๐
ประเภทคดี	แพ่ง
คู่ความ	นายกำธร ศรีสุวรรณมาลา ที่ ๑ กับพวกรวม ๘ คน โจทก์ บริษัท ตะกั่วคอนเซนเตรทส์ (ประเทศไทย) จำกัด ที่ ๑ กับพวกรวม ๒ จำเลย
เรื่อง	ละเมิด พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ - พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ - พ.ร.บ.แร่ พ.ศ.๒๕๑๐ - พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕ -

ประเด็นสำคัญในการพิจารณา และผลคำพิพากษา

ตามอุทธรณ์ของจำเลยทั้งสองว่า การที่โจทก์ทั้งแปดป่วยและกระปือของโจทก์ที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๖ ตายเกิดจากการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของสารตะกั่วจากโรงแต่งแร่คลิตี้ของจำเลยที่ ๑ หรือไม่ และจำเลยทั้งสองต้องร่วมกันรับผิดชอบโจทก์ทั้งแปดหรือไม่นั้น

พิจารณาจากคำเบิกความของนางอรพรรณ เมธาติลกุล กิติ คำเบิกความของนาง
สาธิตา วรหาญ นักวิชาการสาธารณสุข ๘ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี และนายอัมพร บำรุง
ชีพ เจ้าหน้าที่บริหารงานทรัพยากรธรณี ๗ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี พยานจำเลยทั้งสอง
ก็ดี พยานหลักฐานอื่นในสำนวนก็ดี น่าเชื่อว่าคงมีสารตะกั่วตามธรรมชาติอยู่บ้างในปริมาณที่
เล็กน้อยเท่านั้น ไม่เป็นสาเหตุถึงกับให้เกิดการเจ็บป่วยเป็นโรคพิษตะกั่วได้ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ดังที่ศาล
ชั้นต้นรับฟังมาว่าโจทก์ทั้งแปดป่วยด้วยโรคพิษตะกั่ว อันเกิดจากสารตะกั่วที่รั่วไหลหรือแพร่กระจายจาก
โรงแต่งแร่คลิตี้ ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ แผนกคดีสิ่งแวดล้อม เห็นว่า ข้อเท็จจริงยังรับฟังได้ด้วยว่ากระป๋อง
ของโจทก์ที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๖ ตายจากสารตะกั่วที่รั่วไหลหรือแพร่กระจายจากโรงแต่งแร่คลิตี้เช่นกัน โดย
มีราคาตัวละ ๙,๐๐๐ บาท

ส่วนที่จำเลยทั้งสองอ้างว่าเกิดจากพายุดีเปรสชันเป็นเหตุสุดวิสัยนั้น ไม่น่าเชื่อเพราะไม่
สอดคล้องกับทางน้ำสืบของจำเลยทั้งสองเอง โดยจำเลยทั้งสองนำสืบทำนองว่า บ่อเก็บตะกอนบ่อที่ ๓
น้ำใสสะอาดดื่มได้ เท่ากับบ่อที่ ๓ แทบจะไม่มีตะกอนดิน เมื่อค้นกันขอบบ่อที่พังก็อ้างว่าพังเฉพาะบ่อที่
๓ ถ้าเป็นเช่นนั้นตามเหตุผลไม่น่าจะมีตะกอนดินที่ปนเปื้อนสารตะกั่วในห้วยคลิตี้มากนัก แต่กลับปรากฏ
ว่ามีตะกอนดินที่ปนเปื้อนสารตะกั่วในห้วยคลิตี้เป็นจำนวนมากและแพร่กระจายยาวถึงประมาณ ๑๙
กิโลเมตร น่าเชื่อว่าทางโรงแต่งแร่คลิตี้ปล่อยสารตะกั่วลงในห้วยคลิตี้มาเป็นเวลานานหลายปี พิจารณา
จากคำเบิกความของนายจรประจบคำเบิกความของนางสุลัดดา กลีบบัว ภริยาจำเลยที่ ๒ และนาย
ธงชัย ส่องสว่าง พยานจำเลยทั้งสองตลอดแล้ว เห็นว่า บริษัทจำเลยที่ ๑ และอีก ๒ บริษัท เป็นบริษัทใน
ครอบครัวยุทธ์ของจำเลยที่ ๒ โดยกรรมการบริษัทจำเลยที่ ๑ มี ๔ คน เป็นพี่น้องกัน จำเลยที่ ๒ เป็นพี่คนโต
และเป็นประธานกรรมการบริษัทจำเลยที่ ๑ ส่วนนายธงชัยน่าจะเป็นผู้รับคำสั่งจากจำเลยที่ ๒ ไปปฏิบัติ
อยู่ในระดับผู้ปฏิบัติเท่านั้น การปล่อยน้ำสู่ห้วยคลิตี้เช่นนั้น เป็นเรื่องร้ายแรงซึ่งฝ่ายจำเลยรู้ดี ไม่น่าเชื่อ
ว่านายธงชัยจะกระทำโดยที่ไม่ได้รับคำสั่งจากจำเลยที่ ๒ การที่จำเลยที่ ๒ สั่งการให้เปิดระบายน้ำจาก
บ่อเก็บกักตะกอนสู่ห้วยคลิตี้เช่นนั้นถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ ร่วมกับจำเลยที่ ๑ ในการทำให้สารตะกั่วจากโรง
แต่งแร่คลิตี้รั่วไหลหรือแพร่กระจายสู่ห้วยคลิตี้ จำเลยที่ ๒ จึงต้องรับผิดชอบส่วนตัวด้วย จะอ้างว่าเป็น
เพียงกรรมการบริษัทไม่ต้องรับผิดชอบส่วนตัวหาได้ไม่ ที่ศาลชั้นต้น เห็นว่า จำเลยทั้งสองต้องร่วมกันรับ
ผิดต่อโจทก์ทั้งแปด ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ แผนกคดีสิ่งแวดล้อม เห็นพ้องด้วย อุทธรณ์ของจำเลยทั้งสองใน
ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

เรื่องอายุความ

ศาลเห็นว่าบ่อเกิดแห่งหนี้มีทั้งเกิดจากสัญญา เกิดจากละเมิด เกิดจากกฎหมายบัญญัติ ด้วย ตามฟ้องของโจทก์ทั้งแปดต้องด้วยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง อันเป็นหนี้ที่เกิดจากกฎหมายบัญญัตินั่นเอง มีใช้บังคับอันเกิดแต่มูล ละเมิดตั้งที่จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ ความรับผิดตามหน้าที่ดังกล่าว ทั้งพระราชบัญญัติดังกล่าวและประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์มิได้บัญญัติอายุความไว้โดยเฉพาะ จึงมีกำหนด ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๙๓/๓๐ ตั้งที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัย อุทธรณ์ของจำเลยทั้งสองในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

จำเลยทั้งสองต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนและค่าเสียหายแก่โจทก์ทั้งแปด เพียงใด

เห็นว่า ตามบัญชีค่าเสียหายของโจทก์ทั้งแปด เมื่อพิเคราะห์ถึงการกระทำของจำเลยทั้งสองและความร้ายแรงแห่งการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของสารตะกั่วดังกล่าวแล้วที่ศาลชั้นต้นกำหนดให้
มายังไม่เหมาะสม สมควรกำหนดค่าสินไหมทดแทนและค่าเสียหายให้แก่โจทก์ทั้งแปดใหม่ ดังนี้

- ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลก่อนฟ้อง เป็นเงินคนละ ๑๑๒,๐๐๐ บาท

- ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลต่อเนื่องจนกว่าจะลดปริมาณของสารตะกั่วในร่างกายให้อยู่ใน ระดับที่จะไม่เกิดพิษต่อโจทก์ทั้งแปดภายในระยะเวลา ๒ ปี นับแต่วันฟ้องเป็นเงินคนละ

๒๔๐,๐๐๐ บาท

- ค่ากระบือที่ตายของโจทก์ที่ ๑ เป็นเงิน ๙๙,๐๐๐ บาท

- ค่ากระบือที่ตายของโจทก์ที่ ๒ เป็นเงิน ๙,๐๐๐ บาท

- ค่ากระบือที่ตายของโจทก์ที่ ๖ เป็นเงิน ๒๗,๐๐๐ บาท

- ค่าที่ต้องเสียความสามารถและโอกาสในการทำงานอย่างสิ้นเชิงหรือบางส่วนทั้งในปัจจุบันและอนาคต ค่าเสื่อมสุขภาพอนามัยได้รับทุกขเวทนาทางด้านจิตใจและสูญเสียอวัยวะ คุณภาพชีวิต โอกาสที่จะพัฒนาตนอย่างมีศักดิ์ศรีและความสามารถที่จะสืบต่อชาติพันธุ์ได้ และค่าขาดประโยชน์ในการใช้น้ำ อุปโภคบริโภค ขาดแหล่งอาหารขาดประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากห้วยค ลิตี้ กำหนดให้แก่

โจทก์ที่ ๑, ที่ ๓, ที่ ๔ และที่ ๖ คนละ

๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท

โจทก์ที่ ๒ และที่ ๗ คนละ ๓,๕๐๐,๐๐๐ บาท

โจทก์ที่ ๕ และที่ ๘ คนละ ๓,๘๐๐,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินที่โจทก์ทั้งแปดได้รับทั้งสิ้น ๒๙,๕๕๑,๐๐๐ บาท

ประเด็นการขอให้ฟื้นฟูความช่วยเหลือ

สำหรับอุทธรณ์ของโจทก์ทั้งแปดส่วนที่ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองตามคำขอท้ายฟ้อง ที่ขอให้จำเลยทั้งสองร่วมกันแก้ไขและฟื้นฟูความช่วยเหลือ โดยนำตะกั่วที่ตกค้างอยู่ในความช่วยเหลือออกไปให้หมด เพื่อให้ช่วยเหลือสะอาดปราศจากสารตะกั่ว โดยให้จำเลยทั้งสองเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายและให้กรมควบคุมมลพิษเป็นผู้ตรวจสอบและดูแลการแก้ไขฟื้นฟูความช่วยเหลือให้สะอาดปราศจากสารตะกั่วและสารเคมีต่างๆ ให้มีสภาพตามธรรมชาติดั้งเดิมนั้น เห็นว่า ขณะที่โจทก์ทั้งแปดฟ้องคดีนี้ยังไม่มีกฎหมายใดบัญญัติรับรองสิทธิให้โจทก์ทั้งแปดฟ้องและขอให้บังคับตามคำขอท้ายฟ้องดังกล่าวได้ อุทธรณ์ของโจทก์ทั้งแปดในส่วนนี้จึงฟังไม่ขึ้น

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใช้เงินแก่โจทก์ที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๕ ที่ ๖ ที่ ๗ และที่ ๘ จำนวน ๓,๔๕๑,๐๐๐ บาท ๓,๘๕๒,๐๐๐ บาท ๓,๓๖๑,๐๐๐ บาท ๓,๓๕๒,๐๐๐ บาท ๔,๑๕๒,๐๐๐ บาท ๓,๓๗๙,๐๐๐ บาท ๓,๘๕๒,๐๐๐ บาท ๔,๑๕๒,๐๐๐ บาท ตามลำดับ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๙,๕๕๑,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี จากต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๖) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ